

Prenumerata wynosi:

we Lwowie:

Miesięcznie 2 korony; — za
kwartalną dostawę do domu
dopłaca się 60 halerczy;

na prowincji:

z jednorazową przewyłką	z dwukrotą przewyłką
30 K — h	36 K — h

miesięcznie 7, 50	9, —
-------------------	------

miesięcznie 2, 50	3, —
-------------------	------

w Niemczech mies. 3 M. 50 fen.

w innych krajach mies. 4 Fr.

Kontopisów Red. nie zwraca.

Adres: DZIENNIK POLSKI —

Lwów, pl. Marjacki 17.

Telefonu nr. 151.

Wydanie popołudniowe.

DZIENNIK POLSKI

wychodzi 2 razy dziennie.

Ogłoszenia:Za jeden wiersz petitowy albo
jego miejsce 20 halerczy.Za jeden wiersz petitowy w ru-
bryce *Nadesłane* 40 halerczy.Drobne ogłoszenia po 3 halercze
za słowo. Najmniejsze ogło-
szenia 30 halerczy.Doniesienia o ślubach, zaręczy-
nach i inne prywatne korespon-
dencje po *Kronice* za jeden wiersz
petitowy 60 halerczy.**Numer pojedynczy:**

poranny 8 hal.	10 hal.
popołudniowy 4 hal.	5 hal.

Właściciele i redaktorowie: DR. K. OSTASZEWSKI-BARAŃSKI i MIECZYŚLAW SCHMITT.

Manifesty carskie.

Lwów 4 marca.

Bezpośrednio po krwawej niedzieli w Petersburgu (22 stycznia) zebrali się na naradę wszyscy redaktorowie pism rosyjskich i wyrazili „najgłębsze przekonanie”, że jedyną drogą wyjścia z obecnej sytuacji, jest zwołanie soboru ziemskiego, do zreformowania stosunków wewnętrznych państwa. Redaktorowie wszyscy byli tym razem tłumaczami uczuć całego narodu rosyjskiego. Rzecz prosta, że myśl ta wywołała popłoch w kołach reakcyjnych, które robiły co mogły, ażeby myśl tę zgnieść, lub przynajmniej wypaczyć. Tymczasem zamęt wzrastał, a zamach na ulicach Moskwy stał się poważnym *memento* dla cara i całej reakcyjnej klikki. Wśród ciągłych wahań i walk, pojawiła się wiadomość, że na widownię wypłynął Jermołow, któremu car polecił wypracować manifest, w myśl jego wywodów, zapowiadający zwołanie soboru i zreformowanie Rosji w duchu konstytucyjnym. Wiadomość ta przeznaczona była wyłącznie dla prasy europejskiej, gdyż w prasie rosyjskiej daremniebyśmy jej szukali. Sam już ten fakt wróżył wiadomości owej nienajlepszą przyszłość i istotnie w dwa dni później Agencja północna depeszowała, że wiadomość o poleceniu przez cara Jermołowowi opracowania manifestu jest nieprawdziwą.

Tymczasem nagle pojawiły się aż dwa pisma carskie: jedno, manifest, zwraca się do czynownictwa i poleca mu utrzymanie porządku, przypominając mu służbowe obowiązki i złożoną przysięgę, wzywa ogół do zwalczania upartego wroga zewnętrznego i wytopienia rozruchów w kraju dla wzmocnienia samodzierżawia; — drugi zaś reskrypt adresowany do ministra Bułygina, zapowiada „powoływanie najgodniejszych, zażywających zaufania ludu i przez ludność wybranych mężów do udziału w wypracowaniu i obradach nad ustawodawczymi projektami”.

Te dwa pisma carskie są już na pierwszy rzut oka wyrazem dwóch zdań, ścierających się w otoczeniu cara, a ich równoczesność sprawia, że „manifest” odbiera „reskryptowi” cechę szczerości i uczciwości politycznej. Jest to znowu półśrodek, który w rękach czynowniczych wypaczony zostanie i dziś już nikogo nie zadowoli. Byłby on może zrobił wrażenie przed 22 stycznia — po rzezi na ulicach Petersburga, po tylu wahaniach i zawodach — wrażenia spodziewanego nie wyrwie z pewnością! Mikołaj II jako car nie dorósł ważności chwili. Oba te pisma uważać będzie naród rosyjski nie za akt wielkoduszności i rozumu politycznego, ale za wymuszone przez ruch rewolucyjny, nieszczerze ustępstwo. Bądź co bądź, rok 1905 przyniósł nam dokument kapitulacji samodzierżawia wobec ducha czasu!

Z Królestwa.

W Warszawie już kilkakrotnie zapowiadano krwawe dni, jak np. 2-gi i 5-ty luty, a 1 marzec miał być dniem trwogi. Przeszedł jednak w spokoju; natomiast dzień 4 marca miał być dniem ogólnej rewolucji socjalistycznej. Według innych znów opowiadań, ostatecznym terminem, w którym: „klasy

upośledzone upomną się o swe prawa”, ma być 1 kwietnia.

Już ta okoliczność, że terminy rozruchów zbyt ściśle są oznaczone, że więc budzą czujność ze strony władzy, świadczą się zdają o braku podstawy podobnych strachów, mających na celu chyba ciągłość jakiegoś teroru, chcących umysł utrzymać w ciągłym zdenerwowaniu, niepokoju, oczekiwaniu, a przynajmniej niepewności. Zresztą elementa burzliwe, przynajmniej w samym mieście, zmniejszają się, z chwilą ukończenia dwóch najważniejszych strejków: kolejowego i — w znacznej części przynajmniej — robotników fabrycznych. Pozostają oczywiście żywioty zawsze niezadowolone, złożone przeważnie z gorszych rzemieślników, zawsze gotowych do wszelkiego rodzaju nieporządków, bo na nich stracić nic nie mogą.

Jak piszą do *Czasu*, bezrobocie rolne na razie nie zatoczyło szerszych kręgów i ograniczyło się na kilku powiatach gubernji siedleckiej. Panuje jednak dość uzasadniona obawa, że bezrobocie wybuchnie na nowo i ze zdwojoną siłą z chwilą rozpoczęcia robót wiosennych. W każdym razie służba folwarczna w wielu bardzo majątkach do tego stopnia jest podburzoną przez włóczących się bezkarnie po całym kraju agitatorów, że obawiać się należy najsmutniejszych następstw, zwłaszcza, że właściciele ziemscy w nadzwyczaj trudnych dzisiaj warunkach rolnictwa żadną miarą zgodzić się nie mogą na podwyższenie płacy swej służby i swych robotników.

Jak z góry przewidzieć było można, ujawniać się zaczyna w sprawie bezrobocia szkół średnich pewne otrzęźwienie. Okazuje się mianowicie coraz wyraźniej, jak ryzykowna była uchwała wiecu szkolnego, domagająca się zamknięcia szkół aż do końca roku szkolnego i tem samym sankcjonująca niejako postawę strejkującej młodzieży. I sama młodzież odczuwa coraz dotkliwiej skutki bezrobocia: szuka dróg wyjścia z nieznosnego położenia. Poruszono więc myśl urzędzenia wykładów prywatnych — i to, dziwną ironią losu, w języku rosyjskim! Inaczej też być nie może. Tak radykalne zmiany, jak wprowadzenie szkoły polskiej w miejsce rosyjskiej, nie dadzą się dokonać w jednej chwili. Niezbędny jest mniej lub więcej długi okres przygotowania.

Na prowincji gorzej. Z lubelskiego gimnazjum męskiego wydalono ogółem 180 uczniów, z żeńskiego 109 uczenic, mimo to władze gimnazjów nie zamknęły. Jak się zdaje, wchodzi tu w grę specjalne położenie Lublina, uważanego za „driewnij ruskij gorod”. Młodzież ma przeciw nadzieję, że zamknięcie wymusi przynajmniej w gimnazjum męskim, gdzie żydzi i Rosjanie solidaryzują się z Polakami.

Petersburskie „*Słowo*” w korespondencji z Warszawy, podpisanej przez „Alpina”, porusza sprawę szkoły rosyjskiej i systemu rusyfikacyjnego Apuchtina. Autor potępia ten system stanowczo, jako nader szkodliwy dla państwa i w dalszym ciągu rozpatruje szczerze i jasno wszystkie ujemne strony rosyjskiego szkolnictwa, które musiały doprowadzić do niebywałego wypadku „ogólnego strejku” kształcącej się młodzieży. Młodzież ta w Warszawie i w prowincjonalnych mia-

stach przestała chodzić do szkół i żąda wykładów w języku polskim. P. Alpin podziwia równocześnie wspaniałą organizację, która w największej tajemnicy i wszędzie równocześnie doprowadziła do wybuchu strejku szkolnego. — W innej korespondencji ten sam publicysta porusza sprawę wiecu rodziców w Warszawie i petycji ich, opatrzonej tysiącami podpisów. Wszystko to — pisze p. Alpin — dowodzi, że ruch wśród rodziców i polskiego społeczeństwa jest tak wielkim, iż byłoby może szkodliwym odrzucić wprost wszystkie żądania. Jeżeli władza uważa za niemożliwe zaspokojenie pragnień i potrzeb Polaków w całej pełni, to w każdym razie może poczynić pełne ustępstwa. Jest to niezmiernie ważnym, żeby poczynić pewne ustępstwa obecnie, gdy ogólne rozdrażnienie pobudzone być może silnie rozczarowaniem, co z pewnością okazałoby się niebezpiecznym dla „rosyjskich spraw” w Polsce.

Po rzezi w Baku.

S. Pieters. *Wiedomosti* otrzymują korespondencję z Baku w brzmieniu następującą:

„Od godziny 6 rano dnia 20 lutego po godzinę 12 dnia 22 lutego działy się rzezi niewidziane i niesłychane. Czerń tatarska, uzbrojona od głowy aż po pięty, napadała na bezbronnych i nieuzbrojonych Ormian mordując ich bez względu na stanowisko społeczne, stan, wiek i płeć... Panika nastąpiła ogólna. W mgnieniu oka pozamykano wszystkie sklepy i magazyny, lecz niestety, większość właścicieli poległa, rażona strzałami z broni palnej. W pierwszej chwili wszyscy jakby skamieniali; stan przerażenia, jaki zapanował, nie da się opisać. Słychać było strzały z tysięcy rewolwerów, pistoletów, nawet karabinów; zdawało się, że się ma do czynienia z najazdem dzikiej, niepoahamowanej hordy. Zdawało się, że jedno z bogatszych, ludniejszych i przemysłowych miast Rosji porzucono na pastwę ślepego losowi; zdawało się, że nie ma gdzie i u kogo szukać ratunku i opieki. Policja literalnie znikła; a chociaż w godzinie popołudniowej tu i owdzie pokazały się konne patrole kozackie, wieczorem zaś nawet oddziały piechoty, to jednakże pozostawały one spokojnymi świadkami, nie próbując nawet rozbrojenia zdziczałych morderców, polujących na ludzi, jak na dzikie zwierzęta i mordujących ich setkami. Daremnie bezbronnii obywatele telefonowali do gubernatora, błagając o obronę; zewsząd otrzymywali odpowiedź jedną i tę samą: „Nie ma kozaków, nie ma rady...” To się równało decyzji: Ratuj się, jak możesz, lub umieraj! — Trupy męczyzn, kobiet, dzieci, koni wałały się po ulicach, placach, dziesiątkami i setkami: nikt ich nie zbierał. Władze były nieczynne, krew lała się strumieniami, a wszędzie znać było zbrodni- cze ze strony władz pobłażanie. Rzeź trwała prawie trzy doby; liczba ofiar nie da się na razie stwierdzić, lecz — należy przypuszczać — było ich nie mniej tysiąca. — Sklepy i magazyny rabowano; domy podpalano ze wszystkimi mieszkańcami. — Ormianie nie byli uzbrojeni, a jeżeli ktoś z młodzieży na przedmieściu Bałachany i Czernyj Gorod posiadał pistolety, to strażę, ustawioną na drodze do Bałachanów i Czernego Gorodu, albo

